

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi huumausainelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huumausainelakia. Ehdotuksen mukaan huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden, niin sanottujen lähtöaineiden, valvontaa koskevia valtuutussäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi niin, että ne vastaavat voimassa olevia Euroopan yhteisöjen säädöksiä (EY-säädöksiä) ja mahdollistavat valvontasäännösten yhdenmukaistamisen. Myös näiden aineiden kansainvälisen kaupan valvontaa koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan EY-sää-

döksiä. Valvonnan toimeenpanemisesta säädettäisiin tarkemmin huumausaineasetuksessa.

Esitys liittyy osaltaan ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamisesta tehdyn ETA:n sekakomitean päätöksen (ETA-sopimuksen lisäpöytäkirja) voimaansaattamiseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin sekakomitean päätös. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	6
1. Nykytila	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	6
1.1. Lainsäädäntö	3	3. Voimaantulo	7
1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	3	LAKIEHDOTUS	8
Euroopan yhteisöjen säännökset ..	3	RINNAKKAISTEKSTIT	9
Ruotsin säännökset	4	LIITTEET	9
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	5	Luonnos asetukseksi huumausaineasetuksen muuttamisesta	11
3. Esityksen vaikutukset	5	Luonnos sosiaali- ja terveysministeriön päätöksek- si huumausaineita koskevasta kirjanpito- ja tieto- jenantovelvollisuudesta sekä huumausaineiden kä- sittelystä ja hävittämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen muuttamisesta	14
4. Asian valmistelu	5		
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	6		
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT ...	6		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Huumausainelakiin (1289/93) sisältyy muun ohessa säännöksiä sellaisten aineiden valvonnasta, jotka itsessään eivät ole huumausaineita, mutta joita käytetään niiden valmistuksessa. Nämä säännökset perustuvat Wienissä vuonna 1988 huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen, jäljempänä Wienin yleissopimus, määräyksiin. Suomi on ratifioinut yleissopimuksen 15 päivänä helmikuuta 1994 ja se tulee voimaan 16 päivänä toukokuuta 1994.

Huumausaineen valmistuksessa käytettävänä aineina pidetään huumausainelain 2 §:n 2 momentin mukaan Wienin yleissopimuksen liitteen luetteloissa tarkoitettuja aineita sekä näitä aineita sisältäviä valmisteita siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä tarkemmin määrätään, lukuun ottamatta lääkevalmisteita tai muita luetteloituja aineita sisältäviä valmisteita, jotka on yhdistetty siten, että luetteloissa mainittuja aineita ei voida helposti käyttää tai eristää käytössä olevilla keinoilla.

Valvottavat aineet on jaettu huumausaineista ja huumausaineen valmistuksessa käytettävistä aineista annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (1709/93) 2 §:ssä Wienin yleissopimuksen mukaisesti kahteen luetteloon. Näistä ensimmäiseen sisältyvät tällä hetkellä N-asetyyli-antraniilihappo, efedriini, ergometriini, ergotamiini, 1-fenyyl-2-propanoni, isosafroli, lysergihappo, 3,4-metyleenidioksifenyyl-2-propanoni, piperonaali, pseudoefedriini ja safroli sekä näiden aineiden suolat ja aineita sisältävät valmisteet huumausainelain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuina poikkeuksin. Luetteloon II sisältyvät nykyisin antraniilihappo, asetoni, etikkahappoanhydridi, etyylietteri, fenyylitikkahappo, kaliumpermanganaatti, kloorivetyhappo, metyylietyyliketoni, piperidiini, rikkihappo ja tolueni sekä näiden aineiden suolat, lukuun ottamatta kloorivetyhapon ja rikkihapon suoloja, ja aineita sisältävät valmisteet huumausainelain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuina poikkeuksin.

Huumausaineasetuksen (1603/93) 9 §:ssä edellytetään Wienin yleissopimusta vastaavasti, että sopimuksen luetteloon I kuuluvien aineiden

maastaviennistä on tehtävä ennen vientiä ilmoitus lääkelaitokselle, joka ilmoittaa tiedot edelleen tuontimaan viranomaisille, jos maa on Wienin yleissopimuksen perusteella ilmoittanut vaativansa etukäteisilmoituksen tekemistä.

Huumausainelain 7 §:n 1 momentissa säädetään, että lääkelaitoksella on oikeus kieltää huumausaineen valmistuksessa käytettävän aineen maahantuonti, maastavienti ja luovuttaminen, jos on syytä epäillä, että aine on tarkoitettu huumausaineen laittomaan valmistukseen. Pykälän 2 momentin mukaan kyseisten aineiden valvonnasta säädetään tarkemmin asetuksella.

Lain 8 §:n 2 momentissa annetaan lisäksi valtuutus säätää aineiden päällyysmerkinnöistä ja vienti- ja tuontiasiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista tarkemmin asetuksella.

Lain 9 §:ssä säädetään huumausaineiden ja huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuudesta. Pykälän 1 momentissa todetaan, että huumausaineiden tuotantoon, valmistukseen, maahantuontiin, maastavientiin, jakeluun, kauppaan ja hallussapitoon oikeutetut ovat velvollisia pitämään niistä kirjaa sekä antamaan niihin liittyviä ilmoituksia ja tietoja siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Pykälän 2 momentissa säädetään huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden osalta vastaava kirjanpito- sekä ilmoitusten- ja tietojenantovelvollisuus näiden aineiden maahantuojille ja maastaviejille. Pykälän 3 momentin mukaan lääkelaitoksella on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kirjanpito pyynnöstä nähtäväkseen.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Euroopan yhteisöjen säännökset

Euroopan yhteisöjen (EY:n) neuvosto on antanut vuonna 1990 asetuksen toimenpiteistä tiettyjen aineiden kulkeutumisen estämiseksi huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen (ETY) N:o 3677/90, joka koskee huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden EY:n ja kolmansien mai-

den välillä tapahtuvan kaupan valvontaa. Alkuperäisen asetuksen valvontasäännökset perustuvat YK:n yleissopimukseen ja niissä edellytetty valvonta vastaa pitkälle Suomen voimassa olevia valvontasäännöksiä. EY:ssä valvontaa on kuitenkin sitemmin tiukennettu huomattavasti melko lyhyen ajan kuluessa ja muun muassa kyseistä asetusta on muutettu ja täydennetty kolmella asetuksella (ETY N:o 900/92, 3769/92 ja 2959/93). Asetukset eivät kuulu ETA-sopimuksen piiriin. EY:n säännösten tiukentaminen perustuu niin sanotun G7-taloushuippukokouksen asettaman Kemiallisen toimintatyöryhmän esittämiin suosituksiin. Valvottavat aineet on jaettu kolmeen luokkaan siten, että luokka 1 vastaa YK:n sopimuksen luetteloa I, mutta YK:n sopimuksen luetteloon II kuuluvat aineet on jaettu kahteen luokkaan, jolloin laajan laillisen kaupankäynnin kohteena olevat teollisuuskemikaalit on sijoitettu luokkaan 3.

Luokkaan 1 kuuluvien aineiden maastavienin, maahantuonnin tai kauttakuljetustoiminnan harjoittaminen edellyttää muutetun asetuksen 2 a artiklan mukaan viranomaisten lupaa. Luokkaan 2 kuuluvien aineiden vientiä, tuontia tai kauttakuljetustoimintaa harjoittavien tulee rekisteröityä eli tehdä toiminnan harjoittamista koskeva ilmoitus viranomaisille. Sama koskee luokkaan 3 kuuluvien aineiden vientiä harjoittavia, mikäli aineen vuotuinen vientimäärä ylittää tietyn määrän. Lisäksi luokkaan 1 kuuluvien aineiden vientiin vaaditaan asetuksen 4 artiklan mukaan yksittäistapauksittainen maastavientilupa. Vastaava lupa vaaditaan asetuksen 5 ja 5 a artikloiden mukaan myös eräiden 2 tai 3 luokkaan kuuluvien aineiden vientiin asetuksessa erikseen mainittuihin maihin, jotka on katsottu laittoman huumausainevalmistuksen riskimaiksi. Muutoin näiden aineiden vientiin voidaan myöntää niin sanottu avoin vientilupa, johon liittyy velvoite toimittaa viranomaisille määrärajoin yhteenveto maastavientitoimista.

EY:n neuvosto on lisäksi antanut vuonna 1992 direktiivin tiettyjen huumaus- ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien aineiden valmistamisesta ja saattamisesta markkinoille (92/109/ETY; huumausainedirektiivi), jota on muutettu kesäkuussa 1993 annetulla direktiivillä (93/46/ETY). Direktiivin tavoitteena on luoda yhteisön sisäinen huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden valmistuksen ja kaupan valvonta-

järjestelmä. Valvottavat aineet on luokiteltu samalla tavoin kuin edellä mainituissa asetuksissa.

Direktiivissä annetaan säännöksiä muun muassa luokkiin 1 ja 2 sisällytettyjen aineiden markkinoille saattamiseen liittyviin asiakirjoihin sisällytettävistä tiedoista ja pakkausmerkintävaatimuksista sekä aineita koskevista kirjanpitovaatimuksista. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan kaikkea yhteisössä valmistettujen tai sen alueella esteettömään jakeluun laitettujen kyseisten aineiden toimittamista kolmansille osapuolille. Luokkaan 1 kuuluvien aineiden valmistaminen ja markkinoille saattaminen edellyttää direktiivin 4 artiklan mukaan viranomaisten lupaa, joka voidaan peruuttaa, jos on kohtuullisia perusteita epäillä, ettei haltija enää ole sopiva harjoittamaan kyseistä toimintaa tai että luvan myöntämisperusteet eivät enää täyty. Kyseisiä aineita saa lisäksi toimittaa ainoastaan näiden aineiden hankkimiseen, käsittelyyn ja hallussapitoon oikeutetuille. Luokkaan 2 kuuluvien aineiden valmistamista tai markkinoille saattamista harjoittavilta edellytetään ilmoituksen tekemistä viranomaisille ennen toiminnan harjoittamiseen ryhtymistä.

Ruotsin säännökset

Ruotsin huumausaineiden valvontaa koskevia säännöksiä on muutettu 1 päivänä heinäkuuta 1993 voimaan tulleilla säännöksillä siten, että valvonta on ulotettu koskemaan myös huumausaineen valmistuksessa käytettäviä aineita. Huumausaineiden valvontalain (SFS 1992:860) 7 c §:n mukaan maan hallitus voi määrätä, että huumausaineen valmistuksessa käytettäviin aineisiin liittyvää ammattimaista toimintaa, joka koskee näiden aineiden maahantuontia, maastavientiä, kauttakuljetusta, valmistamista, kauppaa, kuljettamista tai säilyttämistä saa harjoittaa vain luvan nojalla tai sen jälkeen kun toiminnasta on ilmoitettu viranomaisille. Valvonnasta on säädetty valtuutussäännösten nojalla tarkemmin huumausaineiden valvonta-asetuksessa (SFS 1992:1554), jonka nojalla Ruotsin lääkelaitos on edelleen antanut valvontaan liittyviä määräyksiä. Valvontasäännökset vastaavat edellä selostettuja EY:n asetusten ja huumausainedirektiivin säännöksiä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on näin ollen sopeuttaa Suomen huumausainelainsäädännön huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden valvontaa koskevat säännökset vastaamaan EY-säädöksiä. Nämä säädökset edellyttävät valvonnan tiukentamista nykyisestä ja muun muassa lupajärjestelmien ja uusien ilmoitusjärjestelmien käyttöönottoa. Koska EY:n säännösten mukaiset kyseiset järjestelmät ovat käytännössä melko yksityiskohtaisia ja monimutkaisia ja koska niihin tulevaisuudessakin todennäköisesti tehdään melko usein muutoksia, ehdotetaan lakia täydennettäväksi siten, että näistä asioista voidaan säätää asetuksella (7 §:n uusi 3 momentti). Myös muita huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden valvontaa koskevia huumausainelain valtuutussäännöksiä ehdotetaan laajennettaviksi. Valvottavien aineiden luokitusta ei ole tarkoitus muuttaa, koska sekä huumausaineiden että huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden määritelmät on huumausainelain 2 §:ssä sidottu Yhdistyneiden Kansakuntien (YK:n) alaisuudessa tehtyihin kansainvälisiin yleissopimuksiin. Valvontasäännökset on kuitenkin tarkoitus laatia siten, että valvonnan ala asiallisesti kaikilta osin vastaa EY-säännöksissä edellytettyä valvontaa.

Huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden maastavientiä ja maahantuontia koskevat säännökset koskisivat, kuten huumausainelain osalta, myös näiden aineiden kautakuljetusta Suomen kautta toiseen maahan.

3. Esityksen vaikutukset

Kemianteollisuus ry:ltä saatujen tietojen mukaan Suomessa valmistetaan kyseisistä valvottavista aineista ainoastaan asetonia, etyylietteriä, kloorivetyhappoa, rikkihappoa ja tolueenia. Valmistajia on kaikkiaan kolme. Asetonia valmistetaan vuodelta 1991 olevien tietojen mukaan noin 60 000 tonnia vuodessa, josta viedään noin 96 prosenttia Länsi-Eurooppaan. Etyylietteriä on valmistettu vuonna 1990 yhteensä 167 tonnia, mikä on kaikki käytetty Suomessa. Kloorivetyhappoa on ulkomaankauppa- ja tuontitilaston mukaan tuotettu vuonna 1992 noin 162 500 tonnia ja rikkihappoa noin 1 086 900 tonnia. Kloorivetyhappoa

on viety vuonna 1992 noin 700 tonnia. Rikkihapon viennin määrästä ei ole käytettävissä tarkkoja tietoja, valtaosa siitä kuten kloorivetyhapon tapaan kuitenkin käytetään Suomessa.

Ulkomaankauppa- ja tuontitilaston mukaan Suomeen on vuonna 1992 tuotu valvottavista aineista ainakin etikkahappoanhydridiä (740 tonnia), asetonia (28 tonnia), etyylietteriä (174 tonnia), kloorivetyhappoa (274 tonnia) ja rikkihappoa (1 805 tonnia).

Edellä oleviin ulkomaankauppa- ja tuontitilastosta saatuihin tietoihin on kuitenkin suhtauduttava eräin varauksin, koska kaikkia tietoja ei tähän ole ilmoitettu. Osa valvontajärjestelmän kohteista kuuluu lisäksi sellaisiin tullilimikkeisiin, joissa on useampia kemikaaleja, minkä vuoksi tietojen kerääminen on hyvin vaikeaa.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella voidaan todeta, ettei ehdotetulla valvontajärjestelmällä ole merkittävää vaikutusta Suomessa kyseisillä aineilla tapahtuvaan toimintaan, koska esimerkiksi Suomessa valmistettavat aineet ovat kaikki sellaisia, joita edellä selostetuissa EY:n direktiiveissä edellytetyt valvontatoimet eivät koskisi. Aineiden vienti edellyttäisi kuitenkin, vientimaasta riippuen, joko yleisen tai vientitoimituskohtaisen luvan hankkimista ja yleensä toiminnanharjoittamisilmoituksen tekemistä viranomaisille. Valvontajärjestelmä saattaa tulevaisuudessa entisestään tiukentua.

Lupa- ja ilmoitusmenettelyistä viranomaiselle aiheutuvat kustannukset on tarkoitus kattaa valtion maksuperustelain mukaisesti määrättävillä maksuilla. Ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida ainakaan tässä vaiheessa olevan henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, tullihallitukselta, keskusrikospoliisilta, lääkelaiteoselta, sotilasapteekilta, Apteekkitavaratukkukauppiat ry ATY:ltä, Kemianteollisuus ry:ltä, Lääketeollisuusliitto ry:ltä, Suomen Apteekkariliitto ry:ltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä Yliopiston apteekilta.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy osittain ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamisesta tehtyyn ETA:n sekakomitean päätökseen N:o 7/94 (ETA-sopimuksen lisäpöytäkirja). Lisäpöytäkirjan liitteellä 3 on EY:n huumausainedirektiivi muutoksineen lisätty niihin säädöksiin, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä

II. Lisäpöytäkirjan voimaansaattamiseksi Suomen on muutettava lainsäädäntönsä direktiivin mukaiseksi. Kuten jaksossa 1.2. on mainittu, kansainvälisen kaupan valvontaa koskevat EY:n asetukset eivät sen sijaan sisälly ETA-sopimukseen eivätkä sen lisäpöytäkirjaan, mutta huumausaineiden leviämisen estämiseksi Suomen on tarkoituksenmukaista yhdenmukaistaa lainsäädäntöään myös kyseisten EY:n asetusten kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

7 §. Huumausaineen valmistukseen käytettävien aineiden, niin sanottujen lähtöaineiden, valvontaa koskevien säännösten muuttaminen vastaamaan EY:n huumausainedirektiiviä edellyttää eräin osin lupa- ja ilmoitusjärjestelmien käyttöönottoa. Tarkoituksenmukaisuussyistä on tarpeen, että laissa annetaan valtuudet harkinnan mukaan asetuksella tarkemmin säännellä lupahallintoa ja ilmoitusten tekemistä.

Lupien myöntämistä harkittaessa huomiota kiinnitettäisiin erityisesti hakijan pätevyyteen ja kykyyn hoitaa toiminta asianmukaisesti. Myönnetty lupa voitaisiin peruuttaa. Nyt ehdotetaan, että peruuttaminen voisi tapahtua rikkomus-, virhe- tai väärinkäyttötapauksissa, luvanhaltijan menettäessä sopivuutensa tai silloin kun huumausaineen valmistukseen tarkoitettu aine saattaa joutua laittomaan valmistukseen.

Tämän vuoksi ehdotetaan 7 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti. Sen mukaan asetuksella voitaisiin säätää, että kysymyksessä olevien aineiden valmistus, maahantuonti, maastavienti, kaupanpito tai muu käsittely edellyttää lupaa tai ilmoituksen tekemistä viranomaisille. Lupa- ja muuna valvontaviranomaisena toimisi lääkelaitos.

8 §. Huumausainedirektiivin säännökset edellyttävät, että myös niin sanottuja lähtöaineita koskevien valtion sisäisiin luovutuksiin ja läheyyksiin liittyvistä asiakirjoista tulee eräin poikkeuksin käydä ilmi muun muassa aineen nimi, määrä, liiketoimen osapuolet ja asiakkaan selvitys aineen käyttötarkoituksesta. Pykälän 2 momentin säännöstä, jossa on annettu valtuu-

det asetuksella säätää vienti- ja tuontiasiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista, ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi niin, että valtuutus kattaisi myös maan sisällä tapahtuvat aineiden luovutukset. Momentissa säädettäisiin, että asetuksella säädetään tarkemmin päällymerkintävaatimusten ohella myös lähetyksiä ja luovutuksia koskevissa asiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista.

9 §. Huumausainedirektiivissä edellytetään myös, että siinä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavat pitävät valvottavista aineista kirjanpitoa. Voimassa olevassa huumausainelaisissa kirjanpitovelvollisuus on säädetty huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden osalta vain näiden maahantuojille ja maastaviejille. Koska edellä mainitut EY:n säännökset siis edellyttävät huumausaineen valmistuksessa käytettäviä aineita koskevan kirjanpitovelvoitteen laajentamista, pykälän valtuutussäännökset yhtäältä huumausaineiden ja toisaalta niin sanottujen lähtöaineiden kirjanpidosta ehdotetaan yhdistettäväksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Huumausaineasetukseen sisältyvät vienti-ilmoitusten tekemistä eräissä tapauksissa koskevat säännökset korvattaisiin lain 7 §:n 3 momentin nojalla annettavilla säännöksillä siitä, milloin huumausaineen valmistuksessa käytettäviin aineisiin liittyvä toiminta edellyttää lupaa tai ilmoittamista toiminnasta viranomaisille. Asetuksessa säädettäisiin myös lupaa haettaessa tai ilmoitusta tehtäessä annettavista tiedoista.

Huumausaineasetuksessa säädettäisiin edelleen lain 8 §:n 2 momentin nojalla tiedoista, joiden tulee käydä ilmi huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden lähetyksiin ja luovutuksiin liittyvistä asiakirjoista.

Lisäksi muutettaisiin ja täydennettäisiin lain 9 §:n nojalla huumausaineita koskevasta kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuudesta sekä huumausaineiden käsittelystä ja hävittämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (1708/93) huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden kirjanpitoon ja ilmoitusten tekemiseen liittyviä määräyksiä.

3. Voimaantulo

Esitys liittyy osaksi ETA-sopimuksen lisäpöytäkirjan voimaansaattamiseen, mistä syystä laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti lisäpöytäkirjan kanssa. Lain voimaantuloajankohdasta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Tarkoitus on, että lisäpöytäkirja tulisi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1993 annetun huumausainelain (1289/93) 8 §:n 2 momentti ja
 9 § sekä

lisätään 7 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

7 §

*Huumausaineiden valmistuksessa käytettävien
 aineiden valvonta*

Asetuksella voidaan säätää, että huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden valmistus, maahantuonti, maastavienti, kaupanpito ja muu käsittely edellyttää lääkelaitoksen myöntämää lupaa tai ilmoituksen tekemistä lääkelaitokselle. Näihin lupiin voidaan liittää ehtoja ja lääkelaitos voi peruuttaa myöntämänsä luvan, jos:

1) tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka luvalla asetettuja ehtoja on rikottu tai muita väärinkäytöksiä on tapahtunut;

2) luvan edellytykset eivät enää täyty;

3) lupaa haettaessa esitetyt tiedot ovat olleet virheellisiä;

4) luvansaaja ei enää ole sopiva harjoittamaan nyt kysymyksessä olevaa toimintaa; tai

5) saatujen tietojen perusteella olisi epäiltävissä, että kysymyksessä oleva huumausaineen valmistukseen tarkoitettu aine saattaa joutua huumausaineiden laittomaan valmistukseen.

8 §

Merkintä

Päällysmerkinnöistä sekä lähetyksiä ja luovutuksia koskevissa asiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

9 §

*Huumausaineita ja niiden valmistuksessa
 käytettäviä aineita koskeva kirjanpito- ja
 tietojenantovelvollisuus*

Huumausaineiden ja huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden tuotantoon, valmistukseen, maahantuontiin, maastavientiin, jakeluun, kauppaan ja hallussapitoon oikeutetut ovat velvollisia pitämään kirjaa huumausaineista ja huumausaineen valmistuksessa käytettävistä aineista sekä antamaan niihin liittyviä ilmoituksia ja tietoja siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Lääkelaitoksella on oikeus saada kirjanpito pyynnöstä nähtäväkseen.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1993 annetun huumausainelain (1289/93) 8 §:n 2 momentti ja
 9 § sekä
lisätään 7 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

*Huumausaineiden valmistuksessa käytettävien
 aineiden valvonta*

Ehdotus

7 §

*Huumausaineiden valmistuksessa käytettävien
 aineiden valvonta*

Asetuksella voidaan säätää, että huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden valmistus, maahantuonti, maastavienti, kaupanpito ja muu käsittely edellyttää lääkelaitoksen myöntämää lupaa tai ilmoituksen tekemistä lääkelaitokselle. Näihin lupiin voidaan liittää ehtoja ja lääkelaitos voi peruuttaa myöntämänsä luvan, jos;

1) tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka luvalla asetettuja ehtoja on rikottu tai muita väärinkäytöksiä on tapahtunut;

2) luvan edellytykset eivät enää täyty;

3) lupaa haettaessa esitetyt tiedot ovat olleet virheellisiä;

4) luvansaaja ei enää ole sopiva harjoittamaan nyt kysymyksessä olevaa toimintaa; tai

5) saatujen tietojen perusteella olisi epäiltävissä, että kysymyksessä oleva huumausaineen valmistukseen tarkoitettu aine saattaa joutua huumausaineiden laittomaan valmistukseen.

8 §

Merkintä

Päällysmarkkinöistä sekä vienti- ja tuonti-asiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

8 §

Merkintä

Päällysmarkkinöistä sekä lähetyksiä ja luovutuksia koskevissa asiakirjoissa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

Voimassa oleva laki

9 §

Huumausaineita ja niiden valmistuksessa käytettäviä aineita koskeva kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuus

Huumausaineiden tuotantoon, valmistukseen, maahantuontiin, maastavientiin, jakeluun, kauppaan ja hallussapitoon oikeutetut ovat velvollisia pitämään kirjaa huumausaineista sekä antamaan niihin liittyviä ilmoituksia ja tietoja siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden maahantuojat ja maastaviejät ovat velvollisia pitämään kirjaa mainituista aineista sekä antamaan niihin liittyviä ilmoituksia ja tietoja siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Lääkelaitoksella on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kirjanpito pyynnöstä nähtäväkseen.

Ehdotus

9 §

Huumausaineita ja niiden valmistuksessa käytettäviä aineita koskeva kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuus

Huumausaineiden ja huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden tuotantoon, valmistukseen, maahantuontiin, maastavientiin, jakeluun, kauppaan ja hallussapitoon oikeutetut ovat velvollisia pitämään kirjaa huumausaineista ja huumausaineen valmistuksessa käytettävistä aineista sekä antamaan niihin liittyviä ilmoituksia ja tietoja siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää. Lääkelaitoksella on oikeus saada kirjanpito pyynnöstä nähtäväkseen.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Asetus

huumausaineasetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun huumausaineasetuksen (1603/93) 12 §:n 3 momentti,

muutetaan 9 § sekä 12 §:n otsikko ja 12 §:n 2 momentti,

lisätään asetukseen uusi 9 a—9 e § sekä uusi 12 a § seuraavasti:

9 §

Huumausaineen valmistuksessa käytettäviin aineisiin liittyvä luvan- tai ilmoituksenvarainen toiminta

Huumausainelain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu lääkelaitoksen lupa vaaditaan huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luetteloon I kuuluvien aineiden valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, kaupanpidon, varastoinnin ja jakelun harjoittamiseen. Lupa vaaditaan lisäksi mainitun sopimuksen luetteloihin kuuluvien aineiden vientitoimituksiin siten kuin jäljempänä 9 c ja 9 d §:ssä säädetään.

Huumausainelain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus lääkelaitokselle vaaditaan jäljempänä 9 e §:ssä säädetyissä tapauksissa.

Lupaa tai ilmoitusta ei vaadita lääkevalmisteiden tai muiden sellaisten valmistajien, joista 1 momentissa tarkoitettujen sopimuksen luetteloihin kuuluvia aineita ei voida helposti käyttää tai eristää, valmistukseen tai näiden valmistajien kauppaan tai muuhun käsittelyyn eikä myöskään valmistukseen liittyvään kyseisten aineiden varastointiin tai muuhun käsittelyyn.

9 a §

Lupa valmistus-, kaupanpito-, varastointi- tai jakelutoiminnan harjoittamiseen

Haettaessa lupaa huumausaineiden ja psyko-
 trooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luetteloon I kuuluvien aineiden valmistus-, kaupanpito-, varastointi- tai jakelutoiminnan harjoittamiseen hakemukseen on liitettävä:

1) hakijaa koskevat tiedot mukaan lukien rekisteriote sekä hakijan ja kaikkien luvantalaisen toiminnan toimipaikkojen osoitteet;

2) selvitys siitä, mitä aineita toiminta koskee;

3) selvitys toiminnasta vastuussa olevasta henkilöstä tai henkilöistä ja hänen tai heidän pätevydestään ja kokemuksestaan kyseisten aineiden käsittelyssä;

4) selvitys toimenpiteistä, joilla aineiden joutuminen huumausaineen laittomaan valmistukseen pyritään estämään.

Mikäli lupaa haettaessa esitettävissä tiedoissa tapahtuu myöhemmin muutoksia, on näistä ilmoitettava lääkelaitokselle.

Luvan saanut toiminnanharjoittaja saa luovuttaa kyseisiä aineita ainoastaan muulle luvanhaltijalle tai sellaiselle, jolla muutoin on oikeus hankkia, pitää hallussaan tai käsitellä näitä aineita.

9 b §

Lupa maahantuonti- tai maastavientitoiminnan harjoittamiseen

Haettaessa lupaa huumausaineiden ja psyko-
 trooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luetteloon I kuuluvien aineiden maahantuonti- tai maastavientitoiminnan harjoittamiseen hakemukseen on liitettävä:

1) hakijaa koskevat tiedot mukaan lukien rekisteriote sekä hakijan ja kaikkien luvantalaisen toiminnan toimipaikkojen osoitteet;

2) tiedot muiden vienti- tai tuontitoimintaan mahdollisesti osallistuvien nimistä ja osoitteista;

3) selvitys siitä, mitä aineita toiminta koskee;

4) selvitys toiminnasta vastuussa olevasta henkilöstä tai henkilöistä ja hänen tai heidän pätevydestään ja kokemuksestaan kyseisten aineiden käsittelyssä;

5) selvitys toimenpiteistä, joilla aineiden joutuminen huumausaineen laittomaan valmistukseen pyritään estämään.

Mikäli lupaa haettaessa esitettävissä tiedoissa tapahtuu myöhemmin muutoksia, on näistä ilmoitettava lääkelaitokselle.

9 c §

Vientitoimituskohtainen lupa maastavientiin

Huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luetteloon I kuuluvien aineiden maastavienti on sallittua ainoastaan, jos lääkelaitos on myöntänyt kuhunkin vientitoimitukseen luvan. Sama koskee mainitun sopimuksen luetteloon II kuuluvien seuraavien aineiden vientiä:

etikahappoanhydridi, kun ainetta viedään johonkin seuraavista maista: Guatemala, Hong Kong, Intia, Iran, Kolumbia, Libanon, Malesia, Myanmar (Burma), Singapore, Syyria, Thaimaa, Turkki;

kaliumpermanganaatti, metyylietyyliketoni, rikkihappo ja tolueeni, kun ainetta viedään johonkin seuraavista maista: Argentiina, Bolivia, Brasilia, Chile, Costa Rica, El Salvador, Ecuador, Guatemala, Honduras, Hong Kong, Kolumbia, Panama, Paraguay, Peru, Syyria, Thaimaa, Uruguay;

asetoni, etyylietteri ja kloorivetyhappo, kun ainetta viedään johonkin seuraavista maista: Argentiina, Bolivia, Brasilia, Chile, Costa Rica, El Salvador, Ecuador, Guatemala, Honduras, Hong Kong, Iran, Kolumbia, Libanon, Myanmar (Burma), Panama, Paraguay, Peru, Singapore, Syyria, Thaimaa, Turkki, Uruguay.

Haettaessa 1 momentissa tarkoitettua lupaa hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

1) maastaviejän, vastaanottavaan maahan tuojan, muun vientitoimitukseen mahdollisesti osallistuvan sekä lähetyksen lopullisen vastaanottajan nimi ja osoite;

2) aineen nimi, määrä ja paino sekä, mikäli on kysymys seoksesta, seoksen määrä ja paino sekä siihen sisältyvän lupaa edellyttävän aineen määrä ja paino tai prosenttiosuus;

3) vientipäivä, sen tullitoimipaikan nimi, johon vientitullausilmoitus tehdään sekä tiedot maastalähtöpaikasta, saapumispaikasta tuontimaassa, kuljetustavasta ja matkareitistä, mikäli nämä ovat hakijan tiedossa;

4) jäljennös maahantuontiluvasta, mikäli maa, johon ainetta on tarkoitus viedä, edellyttää, että maahantuonti saa tapahtua vain tuontiluvan nojalla.

Myönnetty vientilupa tulee liittää vientilähettykseen vientipaikan tulliviranomaisille esitettä-

väksi. Tulliviranomainen tarkastaa, että luvassa olevat tiedot vastaavat lähetystä ja merkitsee lupaan vientitullausilmoituksen päivämäärän sekä lähettää luvan takaisin lääkelaitokselle.

9 d §

Yleinen maastavientilupa

Huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen liitteen luetteloon II kuuluvien aineiden muu kuin 9c §:ssä tarkoitettu maastavienti on sallittua, jos lääkelaitos on myöntänyt vientiin yleisen vientiluvan.

Haettaessa 1 momentissa tarkoitettua lupaa hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

1) hakijan nimi ja osoite;

2) selvitys siitä, mitä aineita vienti koskee;

3) yhteenveto hakemusta edeltäneen vuoden aikana tapahtuneista luetteloon kuuluvien aineiden vientitoimituksista eritellen jokaisen aineen osalta vientitoimitusten kokonaismäärän sekä määrän, jota ainetta on viety 9c §:n mukaista vientilupaa edellyttävään maahan;

4) selvitys toiminnasta vastuussa olevasta henkilöstä tai henkilöistä ja hänen tai heidän pätevydestään ja kokemuksestaan kyseisten aineiden käsittelyssä;

5) selvitys toimenpiteistä, joilla aineiden joutuminen huumausaineen laittomaan valmistukseen pyritään estämään.

Mikäli lupaa haettaessa esitettävissä tiedoissa tapahtuu myöhemmin muutoksia, on näistä ilmoitettava lääkelaitokselle.

Kuhunkin vientilähettykseen tulee liittää jäljennös myönnetystä yleisestä vientiluvasta vientipaikan tulliviranomaisille esitettäväksi. Tulliviranomainen tarkastaa, että luvassa olevat tiedot vastaavat lähetystä ja merkitsee jäljennöksen vientitullausilmoituksen päivämäärän. Tulliviranomaisen tulee säilyttää lupajäljennöksiä neljän vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jona maastavienti on tapahtunut.

9 e §

Toiminnanharjoittamista koskeva ilmoitus

Huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luetteloon II kuuluvien aineiden valmistusta, maahantuontia, maastavientiä, kauppanpitoa, varastointia ja jakelua harjoittavien tulee tehdä lääkelaitokselle toiminnanharjoitta-

misilmoitus. Valmistus-, kaupanpito-, varastointi- tai jakelutoiminnan harjoittamista koskevan ilmoitukseen tulee sisällyttää vastaavat tiedot kuin haettaessa edellä 9a §:ssä tarkoitettua lupaa ja maahantuonti- tai maastavientitoiminnan harjoittamista koskevaan ilmoitukseen vastaavat tiedot kuin haettaessa edellä 9b §:ssä tarkoitettua lupaa.

Poiketen siitä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, ilmoitusvelvollisuus koskee asetonin, etyylietterin, kaliumpermanganaatin, metyylietyyliketonin, rikkihapon, kloorivetyhapon ja toluenin osalta kuitenkin ainoastaan maastavientitoimintaa ja edellyttäen, että vietävän aineen määrä tai, mikäli on kysymys seoksesta, vietävän seoksen sisältämän kyseisen aineen määrä, ylittää kalenterivuoden aikana seuraavat määrät: asetonin 50 kg, etyylietteriä 20 kg, kaliumpermanganaattia 5 kg, metyylietyyliketoniä 50 kg, rikkihappo 100 kg, kloorivetyhappo 100 kg, tolueniä 50 kg.

Mikäli ilmoitusta tehtäessä esitettävissä tiedoissa tapahtuu myöhemmin muutoksia, on myös näistä ilmoitettava lääkelaitokselle.

12 §

Huumausaineiden päällymerkinnät sekä niiden vienti- ja tuontiasiakirjojen tiedot

Huumausaineen vientiin ja tuontiin liittyvistä asiakirjoista tulee käydä ilmi:

1) aineen nimi siten kuin se on ilmoitettu vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen tai psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen listoissa;

2) aineen määrä;

3) viejän, tuojan ja aineen lopullisen vastaanottajan, mikäli tämä on tiedossa, nimi ja osoite.

12 a §

Huumausaineen valmistuksessa käytettävien aineiden päällymerkinnät sekä niiden lähetyksiä ja luovutuksia koskevien asiakirjojen tiedot

Huumausaineen valmistuksessa käytettävän aineen päällyksestä on käytävä ilmi aineen nimi siten kuin se on ilmoitettu huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luettelossa.

Huumausaineen valmistuksessa käytettävän aineen vientiin ja tuontiin liittyvistä asiakirjoista tulee käydä ilmi:

1) aineen nimi siten kuin se on ilmoitettu huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luettelossa;

2) aineen määrä ja paino sekä, mikäli on kysymys seoksesta, seoksen määrä ja paino sekä siihen sisältyvän valvottavan aineen määrä ja paino tai prosenttiosuus;

3) maastaviejän, maahantuojan, jakelijan ja aineen lopullisen vastaanottajan nimi ja osoite.

Huumausaineen valmistuksessa käytettävän aineen muihin kuin 2 momentissa tarkoitettuihin lähetyksiin ja luovutuksiin liittyvistä asiakirjoista tulee käydä ilmi:

1) aineen nimi siten kuin se on ilmoitettu huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luettelossa;

2) aineen määrä ja paino sekä, mikäli on kysymys seoksesta, seoksen määrä ja paino sekä siihen sisältyvän valvottavan aineen määrä ja paino tai prosenttiosuus;

3) toimittajan, jakelijan ja vastaanottajan nimi ja osoite;

4) asiakkaan selvitys aineen käyttötarkoituksesta.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu dokumentointivelvoite koskee huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen luettelossa II mainittujen aineiden osalta kuitenkin ainoastaan antraniilihappoa, etikkahappoanhydridiä, fenyyli-etikkahappoa ja piperidiiniä ja edellyttäen, että niiden lähetykset tai luovutukset ylittävät seuraavat määrät: antraniilihappo ja sen suolat 1 kg, etikkahappoanhydridi 20 l, fenyylietikkahappo ja sen suolat 1 kg, piperidiini ja sen suolat 0,5 kg.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen asiakirjain tulee säilyttää vähintään neljän vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jona luovutus tai lähetykset on tapahtunut.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

huumausaineita koskevasta kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuudesta sekä huumausaineiden käsittelystä ja hävittämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt muuttaa 31 päivänä joulukuuta 1993 huumausaineita koskevasta kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuudesta sekä huumausaineiden käsittelystä ja hävittämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (1708/93) otsikon sekä päätöksen 7 §:n, seuraavasti:

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

huumausaineita ja huumausaineen valmistuksessa käytettäviä aineita koskevasta kirjanpito- ja tietojenantovelvollisuudesta sekä huumausaineiden käsittelystä ja hävittämisestä

7 §

Huumausaineen valmistuksessa käytettävät aineet

Huumausaineasetuksen 9—9 e §:ssä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavien on pidettävä kirjaa huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyn yleissopimuksen lueteloihin I ja II kuuluvista aineista. Kirjanpidosta tulee kunkin aineen osalta käydä ilmi:

1) vastaanotetun aineen määrä ja paino, vastaanoton päivämäärä ja aineen toimittajan nimi ja osoite;

2 a) luovutetun aineen määrä ja paino, luovutuksen päivämäärä ja vastaanottajan nimi ja osoite sekä, kun on kysymys maastaviennistä, vientimaa;

2 b) kun on kysymys omasta valmistustoiminnasta, varastosta otetun aineen määrä ja paino sekä päivämäärä;

3) varaston määrä.

Kirjanpito on säilytettävä vähintään neljä vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jon-

ka kuluessa kirjanpidon alainen toiminto on suoritettu. Kirjanpidosta on annettava pyynnöstä tietoja lääkelaitokselle.

Vientitoimituksista, jotka on tehty huumausaineasetuksen 9d §:ssä tarkoitetun yleisen vientiluvan perusteella, tulee toimittaa yhteenveto lääkelaitokselle kunkin vuosineljänneksen loppuun mennessä. Yhteenvetoon tulee sisältyä tiedot vientitoimitusten lukumäärästä, viedyistä aineista ja niiden määrästä sekä kohdemaista.

Huumausaineasetuksen 9—9 e §:ssä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavan tulee ilmoittaa välittömästi lääkelaitokselle sellaisesta tietoonsa saamastaan seikasta, kuten huumausaineen valmistuksessa käytettävää ainetta koskevasta epätavallisesta tilauksesta tai muusta toimesta, joka viittaa siihen, että kyseinen aine saattaa kulkeutua huumausaineen, mukaan lukien psykotrooppiset aineet, laittomaan valmistukseen.

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 199 .